

laten moeten worden om met de hier verworven kennis naderhand hun eigen volk te dienen.

Onze collega KRANENBURG, als tweede spreker, dacht bij alle geruststellende verklaringen, aan de opvolgers van de bewindsman die zich mogelijk niet door diens uitspraken gebonden zouden voelen; zulks in het licht van de tandheelkundigenwetgeving waarbij van gelijkwaardigheid in opleiding bij de toelating geen sprake was. Hij was beducht dat van de in de wet open gelaten mogelijkheid om van de gelijkwaardigheid bij uitzondering af te wijken gebruik zou worden gemaakt om personen toe te laten die niet voldoen aan het peil dat de huidige voorziening van de volksgezondheid vooronderstelt. Een daarbij vast te stellen partiële bevoegdheid zou, dit had de ervaring geleerd, niettemin worden overschreden. Een aldus dreigende verlaging van dat peil achtte hij onduelbaar.

De minister verwachtte dat inzake aanvragen van buitenlandse tandartsen de wet niet vaak ter sprake zou komen; aanpassingsmoeilijkheden (de taalbarrière) zouden een rem vormen, het was in het kader van vroegere regelingen voor artsen echter noodzakelijk ook de tandartsen in de wet te betrekken. Voor elk geval zal de commissie van deskundigen bovendien advies hebben uit te brengen.

Coll. KRANENBURG was door het antwoord van de minister niet bevredigd. Wanneer het uitsluitend om bevoegdverklaringen zou gaan (zonder examen) dan dacht hij ook aan de toelating van specialisten waarvan er in het buitenland een grote verscheidenheid bestaat en waardoor de regeling zou worden gecompliceerd. De omstandigheid dat de commissie van deskundigen slechts een adviserende taak is toegedacht, deed hem op grond van tandheelkundige situaties in het verleden huiverig staan tegenover het wetsontwerp. Hij verzocht dan ook aantekening dat hij geacht werd tegen het ontwerp te hebben gestemd.

Het wachten is nu op wat de uitvoering van het wetje in voorkomende gevallen te zien zal geven.

B.

BINNENLAND

Z. W. O. – JAARBOEK 1961

Verschenen is het Jaarboek 1961 van de Nederlandse organisatie voor zuiver-wetenschappelijk onderzoek, waarin een overzicht wordt gegeven van de werkzaamheden en steunverlening in het betreffende jaar. Daarbij wordt het bestuur bijgestaan – behalve door de directie – door vaste adviescommissies voor de geestes-, de medische-, de „exacte” - en de biologische wetenschappen. (In de 10 leden tellende medische commissie heeft voor de tandheelkunde Prof. Dr. H. M. J. SCHEFFER zitting).

De 150 bladzijden tellende inhoud heeft in de eerste plaats betrekking op de financiële toestand. Uit het verslag dienaangaande blijkt dat de Rijksbijdrage bijna 11 miljoen gulden heeft bedragen, zijnde 16 % meer dan in het voorafgegane jaar. Daaruit werden 138 subsidies verleend tot een totaal van 10 miljoen waarbij het leeuwedeel (7 miljoen) werd bestemd voor de Stichting voor fundamenteel onderzoek van de materie (F.O.M.).

In de kosten van publikatie van 23 wetenschappelijke boekwerken en 31 dissertaties werden bijdragen verleend evenals in de uitgave van 12 wetenschappelijke tijdschriften. Voorts werden reis- en stagebeurzen en stipendia toegekend. Met steun van Z.W.O. kon de Koninklijke Maatschappij van Wetenschappen het recht verkrijgen op bestudering en publicatie van een der (uit het jaar 50 daterende) Dode Zeerollen, waarvan afbeeldingen zijn opgenomen.

In de lijst van verleende subsidies en de betreffende onderzoeken is onder de medische wetenschappen een belangrijke subsidie vermeld ten behoeve van een in 1960 aangevangen onderzoek van mejuffr. M. DE BOER over orthodontische afwijkingen bij kinderen.

Een belangrijk bestanddeel van de inhoud van het Jaarboek vormen als steeds de verslagen over in gang zijnde onderzoeken op geesteswetenschappelijk, medisch, „exact” en biologisch gebied. Kennisneming geeft de lezer, ook al betreft het onderwerpen op een hem geheel vreemd terrein, een verrassend beeld van het veelzijdige werk dat met steun van Z.W.O. mogelijk is gemaakt. Met gespannen aandacht, ook al ontbreekt hem het fundamentele inzicht voor een goed begrip, leest hij de zorgvuldig gestelde verslagen en wordt bij wijze van voorbeeld geconfronteerd met de in het Mathematisch Centrum ontwikkelde en geperfectioneerde ALGOL-taal voor het aan de automatische rekenmachine geven van voor deze „begrijpelijke” instructies. Een verder voordeel is gelegen in het ontzien van de capaciteit van dezelve „geheugen”. Voor het overige hebben de verslagen betrekking op de research van de Stichting Scheikundig Onderzoek (S.O.N.) op eiwitgebied, onderzoeken aan het geïsoleerde zoogdierhart, een nationale differentiatietest ten aanzien van de schoolkeuze, om via de buitenkerkelijkheid, historisch boerderij-onderzoek, fysiologische betrekkingen tussen insectenparasieten en hun gastheren te eindigen met een analyse van de vangmethode van de mierenleeuw. Het wordt hier slechts genoteerd om te doen zien dat lectuur van het Jaarboek geen saai bezigheid is.

Tot slot ontlene wij met betrekking tot ons eigen gebied aan het overzicht van de hand van mejuffr. DE BOER over haar „longitudinaal gebitsonderzoek” het onderstaande:

„Voor een effectief plan voor algemene preventieve en curatieve zorg is het nodig ontwikkelingspatronen van de verschillende orthodontische afwijkingen te bestuderen in een *longitudinaal* onderzoek, waarbij gedurende een aantal jaren met niet te lange tussenpozen volgens een vooruit vastgesteld schema betrouwbare gegevens worden verzameld van een groot aantal kleuters.

De in de literatuur beschreven longitudinale studies hebben weinig waarde doordat ze óf betrekking hebben op een te gering aantal kleuters óf niet lang genoeg voortgezet zijn óf pas beginnen bij het schoolkind. Dit is aanleiding geweest om in 1960 een longitudinaal onderzoek op te zetten in een gemeente van 17.500 inwoners met een relatief hoog kleuterschoolbezoek (96 % van de daarvoor in aanmerking komende jaarklassen). Hoewel het ideaal zou zijn de aanvang van het onderzoek te laten vallen in de voorlaatste klasse van de kleuterschool omdat dan nog geen tijdelijke gebitselementen uitgevallen zijn en nog geen blijvende elementen doorgebroken, is om praktische redenen de aanvangsleeftijd voor de te onderzoeken kinderen gehouden op 5 jaar, omdat deze verondersteld wordt te zijn de minimumleeftijd waarop verwacht kan worden dat vrijwel alle kinderen van de totale jaarklasse zich het geprojecteerde onderzoek laten welgevalen. Als eindfase wordt nagestreefd het tijdstip waarop alle blijvende snijtanden volledig doorgebroken zijn; immers na deze fase is de kans groot dat occlusie en rangschikking

vastgelegd worden door de doorbraak van hoektanden en premolaren zodat een spontane correctie vrijwel niet meer mogelijk lijkt.

Het onderzoek wordt als volgt verricht. Eenmaal per halfjaar worden afdrukken van het gebit gemaakt ten einde rangschikking van de gebitselementen, vorm van de tandbogen en intermaxillaire relaties in modellen vast te leggen. Bovendien worden de kinderen regelmatig „en face” en „en profil” gefotografeerd om de invloed van het gebit op de faciale verhoudingen te kunnen bestuderen. Tijdens deze visites wordt nauwkeurig gelet op gewoontes die invloed kunnen hebben op de morfologie van het tandskaakstelsel, t.w. het duim- en vingerzuigen, het tongpersen, het zuigen op de onderlip, het niet sluiten van de lippen, het scheefbijten, het voorbijten en dergelijke. Nadere inlichtingen omtrent deze gewoontes worden periodiek ingewonnen bij ouders, kleuterleidsters en onderwijzeressen.

Door het bestuderen van de verzamelde series gebitmodellen wordt de mogelijkheid verkregen om bij geconstateerde orthodontische afwijkingen de verdere ontwikkeling van het gebit op meer verantwoorde wijze dan tot nu toe te voorspellen en op grond hiervan te bepalen op welk tijdstip bij voorkeur tot curatieve maatregelen moet worden overgegaan: bij afwijkingen die redelijke kans hebben op spontane correctie behoeft in eerste instantie niet tot behandeling te worden besloten, terwijl afwijkingen die kunnen verergeren, tijdig behandeling vragen. Bovendien bieden de gegevens gelegenheid het verband te bestuderen tussen ontwikkelingspatronen van het gebit en bepaalde paratypische invloeden en om denkbeelden te ontwikkelen voor preventieve bemoeiingen.

Voorlopig zal het uitwerken van de gegevens zich bepalen tot het correleren van het ontwikkelingspatroon van het gebit enerzijds en het ontbreken, het persisteren, het uitslijten, het uitvallen of het ontstaan van de gewoonte van duim- of vingerzuigen anderzijds. De eerste fase van het onderzoek heeft reeds uitgewezen dat bij de 5-jarige kleuters die nog duim- of vingerzuigen, het aantal afwijkingen tweemaal zo groot is als bij hun leeftijdgenoten die deze gewoonte niet bedrijven. Verwacht wordt dat het verdere onderzoek aan het licht zal brengen dat een gedeelte van deze afwijkingen zich spontaan corrigeert en dat de mate van zelfcorrectie correleert met de bestaansduur van de gewoonte.”

B.

65-JARIG BESTAAN DER T.S.V. „JOHN TOMES”

Bij iedere tandarts roept de naam John Tomes tweërlei associaties op. Naast de herinnering aan één der belangrijkste figuren uit onze professie komen ons ook beelden in de gedachte uit onze studententijd.

Het was de vereniging „John Tomes”, die de tandheelkundige studenten bijeenbracht; soms om door onderlinge gedachtenwisseling of voorlichting door anderen, de geest te verrijken, vaak ook om van de andere, meer zonnige zijde van het studentenleven te genieten.

Veel vriendschapsbanden, sommige zelfs van „eeuwige trouw” werden op de diverse bijeenkomsten gelegd. Zoals het echter in het leven gaat, geldt ook hier wel eens „uit het oog – uit het hart”.

Op 9 november a.s. zal het weer mogelijk zijn deze oude betrekkingen te hernieuwen en vervaagde herinneringen op te frissen. Dan toch viert de T.S.V. „John Tomes” haar 13e lustrum.

Voor het welslagen van dit lustrum zijn twee dingen noodzakelijk. Ten eerste dat een zo groot mogelijk aantal reünisten naar Utrecht komt en ten tweede dat alle tandartsen door hun steun de financiële zorgen der Lustrum-commissie verlichten.

Gaarne wil ik als voorzitter der Reünie-commissie 13e Lustrum voor beide uw medewerking inroepen.

Uw bijdrage kunt U storten op giro 34869 ten name van collega M. ROEST te 's-Gravenhage; op uw aller komst wordt gerekend.

Deventer, september 1962.

J. TH. L. ROZENDAAL.

J. SANDERS Ezn.-FONDS

Ter gelegenheid van de 60-jarige huwelijksherenking van het echtpaar SANDERS-VAN DER WIJK enige tijd geleden, hebben familieleden van de heer en mevrouw SANDERS hierin aanleiding gevonden om aan hun gevoelens uitdrukking te geven door een gezamenlijke gift van ruim f 1400,- aan het fonds dat de naam draagt van de stichter.

De besturende commissie heeft uiteraard in grote dank de vertassende schenking aanvaard.

BUITENLAND

IN MEMORIAM ALBERT JOACHIM

15 JUNI 1882 – 27 AUGUSTUS 1962

In juni bereikte ALBERT JOACHIM de leeftijd der zeer sterken. Zijn gezondheid liet te wensen over; maar toch stond hij er op naar het Congres in Keulen te gaan om persoonlijk de Joachim Prijs uit te reiken aan de twee Amerikaanse collegae, die deze hadden verworven.

Teruggekeerd, bleef zijn toestand achteruit gaan en op 27 augustus is hij na een langdurig lijden heengegaan.

Met hem verdwijnt een der allerlaatsten uit een voorbije nationale en internationale periode. Reeds zeer jong geïnteresseerd in alles wat het professionele leven betrof, was hij reeds vóór de eerste wereldoorlog lid van de toen nog jonge Fédération Dentaire Internationale, medewerker van BROPHY, KIRK, LOGAN, GODON, ROY, VILLAIN, AGUILAR, MILLER, CUNNINGHAM, WEISER, GUERINI, pioniers van de internationale tandheelkunde.

Met zijn landgenoten HUET, ROSENTHAL, QUINTIN, BAUDOUX, WATRY vormde hij de groep, die zowel voor de Belgische als voor de internationale professie bijzonder veel heeft gedaan.

Daar het onderwijs in zijn land veel te wensen overliet, stichtten deze collegae een privé onderwijs instituut, waaraan ook hij als docent verbonden was en dat in stand gebleven is tot eindelijk de Belgische wetgeving de tandheelkundige studie universitair maakte.

Jarenlang was hij bestuurslid en voorzitter van het Verbond van Belgische Tandartsen en hoofdredacteur van zijn tijdschrift.